

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoCsp/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122202526
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122202526.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, XXX XX D., 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, XXX XX D., obaja právne zastúpení advokátom JUDr. Igor Šafranko, sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448 proti žalovanej F. F., G., F. F. H. XX, XXX XX C., A.: XX XXX XXX, právne zastúpená Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní sporových strán proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 20Csp/36/2022-117 zo dňa 12. mája 2023, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov odvolacieho konania právo.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou podanou dňa 14.03.2022 domáhali určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že prvým výrokom určil poplatok za každú vystavenú upomienku vo výške 25,- Eur za neprijateľnú podmienku; druhým výrokom určil zmluvnú podmienku o poradí započítania došlých súm za neprijateľnú zmluvnú podmienku; tretím výrokom určil zmluvnú podmienku, ktorou dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami úverovej zmluvy za neprijateľnú zmluvnú podmienku; štvrtým výrokom zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a piatym výrokom rozhodol o trovách konania.

3. Rozhodnutie právne odôvodnil § 52, § 53 ods. 1 – 5, § 54 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom od 01.03.2012 do 30.09.2013, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, čl. 3 ods. 3, čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 298 ods. 1, 2, § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia uzatvorili so žalovanou dňa 01.08.2012 zmluvu o splátkovom úvere na základe ktorej bol žalobcom poskytnutý úver vo výške 25.600,- Eur, ktorý sa zaviazali splácať v mesačných splátkach vo výške 195,38 Eur. Strany si dohodli ročnou úrokovú sadzbu 5,49 % a konečná splatnosť úveru bola dňa 20.05.2032. V bode 1. časti II. a v časti I., článkoch: III. bod 4., VI. bod 3. a 5. sú uvedené zmluvné podmienky, ktorých určenia neprijateľnosti sa domáhali žalobcovia. Žalobca 1/ pri svojom výsluchu uviedol, že všetko splatili a nevedeli, že je tak vysoký úrok, neprečítali si malé písmenká na zmluve a nevedel sa vyjadriť aký bol pred 11 rokmi úrok. Uviedol, že vedie voči

žalovanej 4 spory a týmto konaním chcú vrátiť úroky. Právneho zástupcu kontaktovali cestou nadácie, ktorá im to sprostredkovala. Žalobkyňa 2/ pri svojom výsluchu uviedla, že žalobu podali z dôvodu toho, že sú tam neprijateľné podmienky. Nevedela sa vyjadriť k počtu konaní voči žalovanej. Ďalej uviedla, že úver platili a má za to, že tento je vyplatený. Žiada, aby jej bolo vrátené, čo preplatili na úrokoch. Splnomocnenie im zaslal právny zástupca, následne ho podpísali a zaslali späť. S právnym zástupcom komunikovali a vedeli čo podpisujú.

5. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v prvom rade sa zaoberal naliehavým právnym záujmom na určení neprijateľnosti zmluvných podmienok. Konštatoval, že v každom prípade je daný naliehavý právny záujem žalobcov ako spotrebiteľov na určení neprijateľnosti zmluvných podmienok, a to bez toho, aby museli tento naliehavý právny záujem osobitným spôsobom preukazovať, pretože tento vyplýva najmä z § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Pokiaľ ide o namietanú neprípustnosť žaloby poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.10.2017, sp. zn. 18Co/120/2017, ktorý pripustil, že spotrebiteľ sa má možnosť domáhať určenia neprijateľnej podmienky. Taktiež podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 23.01.2017, sp. zn. 6Ndc/20/2016 právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. Civilného sporového poriadku len s účinkami inter partes. A nakoniec podľa § 298 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná. Následne skúmal, či napadnuté zmluvné podmienky sú neprijateľné.

6. Pokiaľ ide o poplatky za upomienky, tak tieto umožňujú získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, ktorý prevyšuje skutočné výdavky za upomienku. Paušálna výška poplatku za upomienku bez transparentného výpočtu skutočných nákladov plne zapadá do definície neprijateľnej zmluvnej podmienky, preto s poukazom na uvedené rozhodnutia považoval poplatok za upomienku vo výške 25,- Eur za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

7. K spôsobu započítania prijatých úhrad uviedol, že napadnuté zmluvné ustanovenie poskytuje žalovanej ako dodávateľovi úveru možnosť započítavať platby na iný účel, akým je splatenie istiny tohto úveru, a to bez ohľadu na vôľu žalobcov. Je teda nepochybné, že toto ustanovenie zmluvy zakladá nevyvážený vzťah medzi žalobcami a žalovanou a dochádza k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa. Rovnako poukázal aj na právoplatný rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 9C/100/2014, zo dňa 27.08.2014, ktorý už určil neprijateľnosť takejto zmluvnej podmienky, preto mala žalovaná povinnosť zdržať sa používania takejto neprijateľnej podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Pokiaľ žalovaná takúto povinnosť nerešpektuje, čo vyplýva aj z jej postoja v konaní, neostala iná možnosť ako opätovne vyhlásiť zmluvnú podmienku za neprijateľnú, pričom iný postoj súdu by znamenal akceptovanie protiprávneho stavu.

8. Zmluvná podmienka, ktorou dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami úverovej zmluvy, ktorými sú VOP, úverové podmienky, Sadzobník a podmienky určené zverejnením, tak rozsudkom Okresného súdu Kežmarok pod sp. zn. 9C/2/2014 zo dňa 16.09.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.04.2017 pod sp. zn. 20Co/41/2016, bola predmetná zmluvná podmienka vyhlásená za neprijateľnú. Bolo konštatované, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá má za následok, že na spotrebiteľa je de facto prenášané dôkazné bremeno v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a okolnosťami uzavretia úverovej zmluvy. Práve skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencionálnemu uplatneniu jeho práva na súde a u iných štátnych orgánov, keďže spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Súd prvej inštancie sa stotožňuje s právnym posúdením danej zmluvnej podmienky v spomínanom rozsudku s tým, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Uviedol, že je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si povinností veriteľa zo zákona. Uvedenú zmluvnú podmienku možno zahrnúť do tzv. čierneho zoznamu neprijateľných podmienok demonštratívne vymenovaných v § 53 od. 4 Občianskeho zákonníka, a to pod podmienku uvedenú pod písm. l/, preto žalobe aj v tejto časti vyhovel.

9. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke - použitia obchodného zákonníka poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/294/2019 zo dňa 28.02.2022 vychádzajúc z ktorého sa stotožnil so žalovanou, že napadnuté zmluvné dojednanie o voľbe Obchodného zákonníka nijako nevyklučuje ani neobmedzuje § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže sa použije Obchodný zákonník s prednostnou aplikáciou tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré určitú právne významnú otázku riešia odlišne od ustanovení Obchodného zákonníka a to priaznivejšie pre spotrebiteľa, preto je vylúčené, aby samo osebe mohlo znevýhodňujúco pôsobiť na hmotno-právne postavenie spotrebiteľa, a teda aby sa jednalo o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

10. Súd prvej inštancie zamietol návrh na znalecké dokazovanie za účelom posúdenia psychického stavu žalobcu 1/ a za účelom preskúmania podpisu na splnomocnení. Žalobca 1/ bol v konaní vypočutý, pričom pri jeho výsluchu nebolo vidieť žiadne známky akýchkoľvek zdravotných problémov, ktoré by vzbudzovali hoci len podozrenie, že žalobca 1/ nie je spôsobilý ovládať svoje konanie a posúdiť jeho následky. Žalobca 1/ potvrdil, že podpis na splnomocnení je jeho. Taktiež súd prvej inštancie dodal, že žalobca 1/ bol vypočutý aj v konaní 7Csp/8/2022, kde ani zákonná sudkyňa nemala pochybnosti o jeho psychickom stave, keďže vo veci bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok.

11. O trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu tak, že žalobcovia boli v konaní úspešní v časti určenia 3 neprijateľných zmluvných podmienok, t.j. v časti 75% a žalovaná v časti 25%. Úspech žalobcov, ktorý prevyšuje úspech žalovanej je preto 50% a nakoľko nebol zistený žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%.

12. Proti rozsudku podali odvolanie žalobcovia, a to proti výrokom IV. a V. Odvolanie podali z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázali na to, že súd prvej inštancie oprel svoje rozhodnutie len o rozsudok Najvyššieho súdu SR, ktorý sa však podstatou problematiky nevyporiada a podľa uverejnených názorov akademickej obce je takýto právny názor dovolacieho súdu v rozpore s platnou právnou úpravou. Uviedli, že v súčasnosti v spotrebiteľských právnych vzťahoch nie je v žiadnej situácii právna úprava podľa Obchodného zákonníka výhodnejšia ako podľa Občianskeho zákonníka. Ďalej poukázali na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ako aj na rozhodnutia konajúceho sudcu, ktorý o neprijateľnosti zmluvnej podmienky už rozhodol. Navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Žalovaná sa k podanému odvolaniu žalobcov nevyjadřila.

14. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie aj žalovaná, a to proti výrokom I., II., III., a V. Odvolanie právne odôvodnila § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V prvom rade namietala porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, keďže odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie vôbec nevyhovuje kritériám, ktoré sú naň kladené právnou úpravou a ustáleným výkladom zo strany najvyšších súdnych autorít. Napadnutý rozsudok podľa jej názoru nevyjadřil vonkoncom žiadne stanovisko k jej obrane, či určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok je vôbec pre žalobcov užitočné a či toto určenie môže plniť preventívnu funkciu určovacieho rozsudku. Uviedla, že žalobcovia vôbec neprodukovali žiadne tvrdenie, ako sa napadnuté zmluvné podmienky negatívne prejavujú do ich právneho postavenia, resp. ako by sa pozitívny určovací výrok mal pozitívne premietnuť do ich právnej sféry a ani súd prvej inštancie nevykonal žiadne zisťovanie v danom smere. Už samotná okolnosť, že žalobcovia nepredniesli žiadne tvrdenie na splnenie esenciálnej podmienky praktickej potrebnosti určovacieho návrhu bola plne postačujúca pre jeho zamietnutie. Zároveň ani súd z vlastnej iniciatívy nevykonal žiadne šetrenia za účelom zistenia skutočných pohnútok vedúcich k podaniu žaloby. Ako ďalší konflikt s jej právom na spravodlivé súdne konanie označila rezignáciu súdu prvej inštancie na riadnu aplikáciu relevantných hmotnoprávných noriem týkajúcich sa neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré boli nahradené jeho svojvoľnými úvahami a kritériami, ktoré nemajú žiadnu potrebnú zákonnú oporu. Namietala, že v odôvodnení napadnutého rozsudku nič nenasvedčuje tomu, že by súd prvej inštancie dôsledne podrobil posudzované zmluvné podmienky prieskumu z hľadiska citovaných kritérií (únijná legislatíva a judikatúra), keďže zmienka o rozsudku C-415/11 sa nachádza iba v bode 29. odôvodnenia a rozsudok C-226/12 nie je zmienený vôbec. Arbitrážnosť a nepreskúmateľnosť rozsudku vzhľadom na to, že splnenie podmienok značnej nerovnováhy a posúdenia celého obsahu a všetkých okolností záväzkového vzťahu nebolo v napadnutom rozsudku presvedčivo zdôvodnené. V prípade zmluvnej

podmienky o poplatku nebol súdom vykonaný žiaden z testov, ktoré úijná judikatúra predpisuje pre skúmanie atribútu značnej nerovnováhy. Takisto z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa nemožno dozvedieť, prečo by sa dojednanie o sankcii za omeškanie nemohla pomýšľať pri individuálnej negociácii so spotrebiteľmi, namiesto toho súd prvej inštancie kreoval v bode 24. odôvodnenia svojvoľný právny názor. Namietala, že súd prvej inštancie pri tejto zmluvnej podmienke neuviedol akékoľvek odôvodnenie, prečo neuznal jej zásadnú obranu. Rovnako nesúhlasila ani so záverom o neprijateľnosti zmluvnej podmienky o poradí započítania splátok, pretože táto sa v rozhodnom čase vyhlásenia rozsudku už nijako nepodieľala na obsahu záväzkového vzťahu. Uviedla, že vo vyjadrení zo dňa 26.08.2022 dôkladne objasnila, že napadnutá podmienka v uvedenom znení bola odrazom platnej a účinnej úpravy v čase vzniku zmluvy, t.j. dňa 01.08.2012 a bola plne kompatibilná s ust. § 330 Obchodného zákonníka v znení účinnom 01.08.2022. Ku zmluvnému vyhláseniu o oboznámení sa so súčasťami zmluvy uviedla, že súd prvej inštancie vyslovený záver vôbec nekonfrontoval s jej procesnou obranou, pričom ide o vážny zásah do jej práv. Navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok v napadnutom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Žalobcovia sa k podanému odvolaniu vyjadrili tak, že napadnutý rozsudok spĺňa atribúty jasnosti, stručnosti a zrozumiteľnosti odôvodnenia, preto ho považujú za dostatočne odôvodnený. Nesúhlasili s argumentáciou žalovanej o nedostatku riadneho odôvodnenia a poukázali najmä na jeho vecné odôvodnenie, pretože prvoinštančný súd sa dostatočne zaoberal všetkými právne významnými námietkami žalovanej v konaní. Žalovaná sa mylne domnieva, že určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok je neprípustné pre rozpor s ustanoveniami CSP a v podstate vykladá ust. § 137 CSP tak, ako keby toto uzákoňovalo taxatívny výpočet možných žalôb, brániac spotrebiteľovi podať žalobu o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru alebo neprijateľnosti zmluvných podmienok. Poukázali na to, že dostatočnú legitimitu na podanie žaloby poskytuje tiež § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ale aj § 53 ods. 1 Obchodného zákonníka. Podaná žaloba má nepochybne nielen svoj individuálny, ale aj generálny význam, preto je argumentácia žalovanej alibistická a bez relevancie. K poradiu započítania splátok uviedli, že ide o zmluvné ustanovenie, ktoré zakladá nevyvážený vzťah, keďže umožňuje dodávateľovi postupovať nepredvídateľne a započítavanie platieb je netransparentné. Spotrebiteľská zmluva má formulárový charakter a zo strany žalovanej neboli nijakým spôsobom upozornení na význam započítania platieb, ani na dôsledky odklonu od úpravy § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podotkli, že žalovaná doposiaľ nepreukázala žiadnym spôsobom, že bol s nimi vedený akýkoľvek kontraktálny proces vo vzťahu k napadnutým zmluvným podmienkam, preto nemôže potom konajúci súd dôjsť k záveru, ktorý prezentuje žalovaná. Nesúhlasili ani so zavádzajúcim konštatovaním, že predmetná zmluvná podmienka vychádza z dispozitívneho § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože je konštruovaná na zjavnej svojvôli dodávateľa a táto podmienka bola jednotne judikovaná nielen vo vzťahu k nebankovým subjektom, ale aj vo vzťahu ku všetkým známym kamenným bankám. V prípade poplatku za upomienky sa jedná o zmluvnú podmienku, ktorá nebola rovnako vôbec individuálne dojednaná navyše spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Uvedený poplatok umožňuje získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, keďže žalovaná požaduje paušálne plnenie nad rámec skutočných a účelných výdavkov a poukázali na to, že žalovaná mohla využiť efektívnejšie a bezplatné možnosti notifikácií a oznámení. Vo vzťahu k vyhláseniu spotrebiteľa o oboznámení sa s VOP a ďalšími dokumentmi opätovne zdôraznila, že žalovanej bola nielen uložená pokuta zo strany Slovenskej obchodnej inšpekcie, ale bola mnohokrát judikovaná ako neprijateľná. Rovnako poukázali aj na viaceré rozhodnutia súdov vo vzťahu k jednotlivým neprijateľným zmluvným podmienkam. Navrhli rozsudok súdu prvej inštancie o výrokoch I. až III. ako vecne správny potvrdiť. Vo vzťahu k výrokom IV. a V. odkázali na svoje odvolanie. Záverom uviedli, že si uplatňujú náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

16. Žalovaná sa k podanému vyjadreniu žalobcov nevyjadrila.

17. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolania sporových strán nie sú dôvodné.

18. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

19. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietanou nepreskúmateľnosťou, inou vadou konania, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

20. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

21. K námietke žalovanej týkajúcej sa nemožnosti a neúčelnosti domáhať sa určovacou žalobou neprijateľnosti zmluvných podmienok odvolací súd uvádza, že ak spotrebiteľ sleduje dosiahnutie právnej istoty v otázke, či je zmluvná podmienka neprijateľná, môže sa na súde domáhať žalobou určenia jej neprijateľnosti. Právna istota je v takomto prípade dôležitá a dosiahnutie takejto právnej istoty by nemalo byť podmieňované (kumulatívne) uplatnením či už náhrady škody, bezdôvodného obohatenia alebo primeraného finančného zadosťučinenia. Inými slovami povedané, nemožno spotrebiteľa nútiť do uplatňovania takýchto plnení pri jeho snahe dosiahnuť právnu istotu čo do (ne)záväznosti zmluvnej podmienky z dôvodu jej neprijateľnosti. Práve žalobcovia a ich majetková sféra je v ohrození, preto žalobcovia v postavení spotrebiteľov majú zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami a nekalými obchodnými praktikami v spotrebiteľských zmluvách, čo vyplýva jednak zo zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a z Občianskeho zákonníka. V takomto prípade žalobcovia ako spotrebiteľia nemusia ani preukazovať naliehavý právny záujem na takomto určení, pretože tento vyplýva už zo samotného § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ako už správne poukázal súd prvej inštancie. Odvolací súd v tomto prípade dáva do pozornosti aj uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/27/2018 zo dňa 28.03.2019, v ktorom vo vzťahu k žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok uviedol: „K tomuto právnemu záveru dospel aktuálne najvyšší súd už v rozhodnutí z 28. februára 2019 sp. zn. 6 Cdo 127/2017, v ktorom uviedol, že ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Vychádza totiž z predpokladu, že dodávateľ porušuje svoju povinnosť nepoužívať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Je založená na protiprávnom konaní dodávateľa voči spotrebiteľovi. Kladným rozhodnutím o takejto žalobe sa priamo nedeklaruje (ne)existencia práva, ale sa deklaruje existencia nečestnej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku. Možno ju uplatniť len v prípade spotrebiteľskej zmluvy a odlišným je aj účel, ktorému má slúžiť (jej cieľom je zabrániť používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky).“ Rovnako sa nemožno stotožniť ani s tými námietkami žalovanej, ktorými vytýkala súdu prvej inštancie nevyporiadanie sa s jej argumentmi v tomto smere, pretože z bodu 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva ako sa súd prvej inštancie vypořiadal s námietkami žalovanej ohľadom neprípustnosti žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok.

22. Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, Freiburger Kommunalbauten, cit.: „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované nato, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“)

23. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle už súdom prvej inštancie spomínaného ustanovenia § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv

platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, ako aj na nemeckú názorovú líniu týkajúcu sa výkladu zmluvných dojednaní v spotrebiteľských zmluvách (s ktorou sa stotožňuje). Vrchný krajiný súd v Brandenbure (Brandenburgisches Oberlandesgericht) v rozhodnutí z 21.06.2006 č. k. 7 U 17/06 konštatoval, že „Pri skúmaní neprijateľnej povahy zmluvných podmienok súd v súlade s rozhodovacou líniou Spolkového súdneho dvora (BGH) potvrdil, že je potrebné vychádzať z najneprijateľnejšieho výkladu, aký pri posudzovaných zmluvných podmienkach vôbec prichádza do úvahy.“

24. K poplatku za upomienku odvolací súd uvádza, že upomienka, nemôže mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mala povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné. Zmyslom upomienok je upozornenie a súčasne výzva pre dlžníka, aby si (dodatočne) splnil svoju povinnosť, s plnením ktorej je v omeškani. Ich účelom by nemalo byť získavanie majetkového prospechu vo forme akejsi „finančnej sankcie“ voči spotrebiteľovi ako dlžníkovi, ktorý by prinášal majetkový prospech dodávateľovi. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi. Možno konštatovať, že takýto poplatkom sa spotrebiteľovi neposkytuje žiadna protihodnota, práve naopak, javí sa iba ako ďalšia sankcia za oneskorenie sa s plnením za dohodnuté služby a je určený výlučne v prospech dodávateľa služby. Odvolací súd má za to, že možné náklady spojené s vyhotovením a zaslaním upomienky musia byť nepochybne nižšie, než uplatňovaný poplatok vo výške 25,- Eur. Napokon, ani samotná žalovaná v priebehu konania nepreukázala, aké reálne náklady jej v súvislosti s vyhotovením a zaslaním upomienky vznikli, teda či tieto náklady aj reálne dosahujú sumu 25,- Eur za každú upomienku. Odvolací súd ešte zdôrazňuje, že táto zmluvná podmienka vo vzťahu k žalovanej bola už vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to v rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 15Csp/268/2017-72 zo dňa 09.10.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č.k. 5Co/19/2019 zo dňa 25.04.2019.

25. K zmluvnej podmienke o poradí započítania došlých súm, teda o spôsobe započítania platieb žalobcov odvolací súd uvádza, že postup žalovanej ohľadom započítania úhrad (s poukazom na ustanovenia úverových zmluvných podmienok) najprv na poplatky a úroky je potrebné považovať za postup v rozpore so zákonom, právom EÚ a teda, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd na tomto mieste dodáva, že žalovaná ani v tomto prípade nepreukázala podľa čoho a ako postupovala pri započítavaní úhrad žalobcov. Úverové zmluvné podmienky, ktoré by takýto postup žalovanej stanovovali neboli žalobcami podpísané a určite neboli individuálne dojednané. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah, čo bolo aj v danom prípade. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané a podľa ust. Občianskeho zákonníka sa považujú za neplatné. Vzhľadom na uvedené, preto súd prvej inštancie správne dospel k záveru o neprijateľnosti takto koncipovanej zmluvnej podmienky upravenej v obchodných podmienkach.

26. K zmluvnej podmienke o oboznámení sa so súčasťami úverovej zmluvy odvolací súd uvádza, že aj v tomto prípade sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, keďže uvedenou zmluvnou podmienkou dochádza k prenosu dôkazného bremena na spotrebiteľa a práve takéto (skryté) prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencionálnemu uplatneniu jeho práv, keďže už len v dôsledku takejto zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Taktiež dochádza k prenášaní dôkazného bremena v otázke oboznámenia sa so základnými informáciami, ktoré sú potrebné pre posúdenie vhodnosti úveru v kontexte jeho majetkových a finančných možností. Odvolací súd taktiež zdôrazňuje, že aj táto zmluvná podmienka vo vzťahu k žalovanému už bola vyhlásená za neprijateľnú, a to v rozsudku Okresného súdu Kežmarok, sp. zn. 9C/2/2014 zo dňa 16.09.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/41/2016 zo dňa 27.04.2017 alebo v rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 6Csp/6/2022-142 zo dňa 08.07.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2CoCsp/39/2022 zo dňa 23.11.2022. Z uvedených dôvodov odvolací súd aj v tejto časti vyhodnotil odvolanie žalovanej ako nedôvodné.

27. Napokon k zmluvnej podmienke o prednostnom použití Obchodného zákonníka (výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie) odvolací súd poukazuje na to že aj v tomto prípade sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym posúdením a so závermi súdu prvej inštancie, preto nevzhladol dôvod na jeho zmenu. Tu odvolací súd zdôrazňuje, že v predmetnom prípade bola medzi zmluvnými stranami uzatvorená

spotrebiteľská zmluva, pričom Obchodný zákonník vo svojich úvodných ustanoveniach upravuje subsidiárne použitie Občianskeho zákonníka na prípady, ktoré nie je možné riešiť podľa Obchodného zákonníka a keďže spotrebiteľské zmluvy sú osobitne upravené v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v skutočnosti tak nemôže nastať prednostné použitie Obchodného zákonníka na spotrebiteľské vzťahy, a teda ani na vzťahy, ktoré sú predmetom tohto konania. Žalobcovia v podanom odvolaní síce namietali, že zákonný sudca súdu prvej inštancie už v iných konaniach takúto zmluvnú podmienku vyhlásil za neprijateľnú, avšak uvedené nemožno považovať za vadu konania, pretože sudca, ktorý v predmetnej veci rozhodoval náležite odôvodnil svoj odklon od dovtedajšieho právneho názoru, a to poukazom na spomínané rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktoré tak bolo podkladom pre opustenie jeho dovtedajšieho právneho názoru. Možno konštatovať, že žalobcovia v podanom odvolaní neuviedli žiadne také relevantné dôvody a skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu záveru prijatého súdom prvej inštancie, preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v tejto časti.

28. Odvolací súd ďalej poukazuje na to, že správne výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

29. Na základe vyššie uvedeného preto odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá náhradu trov odvolacieho konania právo, pretože úspech žalobcov a žalovanej bol v odvolacom konaní rovnaký. Žalobcovia neboli úspešní čo do výroku IV. a V. proti ktorým podali odvolanie, preto v tomto rozsahu bola plne úspešná žalovaná, ktorá sa však k podanému odvolaniu žalobcov nevyjadřila a ani si neuplatnila trovy odvolacieho konania. Na strane druhej, žalovaná nebola úspešná, čo do výrokov I., II., III. a V. proti ktorým podala odvolanie, preto v tomto rozsahu boli plne úspešní žalobcovia, ktorí sa k odvolaniu žalovanej vyjadřili a uplatnili si aj náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Na základe uvedeného tak možno konštatovať, že vzájomné čiastočné úspechy sporových strán sa do rovnakej výšky anulovali.

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).